

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 15. dubna 2021

(zasedání bude probíhat z důvodu nepříznivé epidemiologické situace on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

- 1.1. Organizační informace
- 1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK
- 1.3. Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK
- 1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 18. 3. 2021

2. Vyhlášení výsledků Ceny Jana Palacha za rok 2021

3. Habilitační řízení pana Mgr. Kamila Činátla, Ph.D. pro obor České dějiny

(základní informace v příloze č. 1)
(teze přednášky v příloze č. 2)

4. Personálie

Ke schválení prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen:

- 4.1. Návrh Katedry sociální práce na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Sociální politika a sociální práce (obor: Sociální práce) a studijní program Sociální práce:

Mgr. Jakub Holas

Zdůvodnění KSOCP: zastoupení člena komise PhDr. K. Večerky, CSc., který je zdravotně indisponován po prodělaném onemocnění Covid 19.

- 4.2. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro obhajoby disertačních prací pro studijní program Obecná teorie a dějin umění a kultury, studijní obor Hudební věda (třiletá délka studia):

prof. Dr. Markus Ries
prof. Dr. Robert Vorholt

- 4.3. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro obhajoby disertačních prací pro studijní program Politologie, studijní obor Politologie (třiletá délka studia):

prof. PhDr. Ing. Ondřej Císař, Ph.D. (předseda)

- 4.4. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie obor Klasická filologie (třiletá délka studia):

PhDr. Karla Vymětalová, Ph.D.

- 4.5. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Historické vědy, studijní obor Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky (třiletá délka studia):

PhDr. Ondřej Slačálek, Ph.D.
Martin Fotta, PhD

Bc. Tereza Jermanová, M.A., Ph.D.

4.6. Návrh oborové rady na změnu role předsedy ve zkušebních komisích pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Historické vědy, studijní obor Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky (třiletá délka studia):

doc. PhDr. Daniel Boušek, Ph.D. (předseda)

doc. Daniel Berounský, Ph.D. (předseda)

PhDr. Bronislav Ostřanský, Ph.D. (předseda)

doc. Mgr. Jakub Maršálek, Ph.D. (předseda)

5. Návrh na složení komise pro řízení ke jmenování profesorem a návrhy témat profesorské přednášky pro řízení pana doc. PhDr. Jana Volína, Ph.D. (FF UK) pro obor Lingvistika:

5.1. Návrh komise

Předsedkyně:

prof. Magdaléna Bilá, Prešovská univerzita, Prešov, Slovensko.

Členové:

prof. Jana Hoffmannová, Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha,

doc. Ondřej Pešek, Filozofická fakulta JU, České Budějovice,

doc. Petr Čermák, FF UK

a prof. Štefan Beňuš, Univerzita Konstantina Filozofa v Nitře, Ústav informatiky Slovenské Akademie věd.

5.2. Návrh přednášek (dle preference uchazeče, abstrakty viz příloha č. 3):

1. Temporální struktura řeči
2. Obraz mluvčího v mysli posluchače
3. Prozodická fráze v češtině

6. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana Mgr. Martina Golce, Ph.D. (Univerzita Palackého v Olomouci) pro obor Archeologie:

Habilitační práce:

Centrum platěnické a bývalé platěnické skupiny východohalštatské kultury na Moravě

6.1. Návrh komise

Předseda:

prof. PhDr. Petr Charvát, DrSc. (PedF ZČU Plzeň).

Členové:

prof. dr. hab. Jan Chochorowski (Instytut Archeologii Uniwersytet Jagielloński Kraków),

prof. PhDr. Peter Romsauer, CSc. (Katedra archeológie Univerzita Konstantína Filozofa, Nitra),

doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D. (Archeologický ústav FF JU České Budějovice, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích)

a doc. PhDr. Peter Pavúk, Ph.D. (Ústav pro klasickou archeologii FF UK).

6.2. Návrh přednášek (dle preference uchazeče, abstrakty viz příloha č. 4):

1. Elity doby halštatské na Moravě
2. Postpaleolitický výzkum jeskyní Moravského krasu
3. Depozita doby halštatské na Moravě

7. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení paní PhDr. Ivony Mišterové, Ph.D. (Západočeská univerzita v Plzni, Filozofická fakulta, Katedra anglického jazyka a literatury) pro obor Anglická a americká literatura:

Habilitační práce:

Inter Arma non Silent Musae: Anglická a americká dramatická tvorba na českých a moravských divadelních scénách v době první světové války.

7.1. Návrh komise

Předseda:

prof. emeritus PhDr. Martin Hilský, CSc., dr. h. c., MBE, v důchodu.

Členové:

prof. PhDr. Martin Procházka, CSc., FF UK; Metropolitní univerzita v Praze, Katedra politologie a anglofonních studií,

prof. PhDr. Pavel Drábek, Ph.D., University of Hull, Faculty of Arts, Cultures and Education, School of the Arts, Velká Británie; Masarykova univerzita, FF, Katedra divadelních studií,

prof. Jana Wild, Ph.D., Vysoká škola múzických umění v Bratislavě, Divadelná fakulta, Katedra divadelných štúdií

a doc. MgA David Drozd, Ph.D., Masarykova univerzita, FF, Katedra divadelních studií; Janáčkova akademie múzických umění, Divadelní fakulta.

7.2. Návrh přednášek (dle preference uchazečky, abstrakty viz příloha č. 5):

1. Český král Lear Vendelín Budil a jeho kulturní odkaz
2. Proměny angloamerického repertoáru na plzeňských scénách v průběhu druhé poloviny dvacátého století
3. Kdo se (ne)bojí Williama Shakespeara? Shakespearovské adaptace pro děti a mládež

8. Akreditace

8.1. Návrhy na změnu garantů (mimo akreditace):

Název SO	Typ SO	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SO	Návrh na jmenování garanta SO
Filozofie	Bc	3	cs	doc. MUDr. Štěpán Špinka, Ph.D.	doc. Jakub Čapek, Ph.D.
Filozofie	NMgr	2	cs	doc. MUDr. Štěpán Špinka, Ph.D.	doc. Jan Palkoska, Ph.D.
Religionistika	Bc	3	cs	doc. Radek Chlup, Ph.D.	Martin Pehal, Ph.D.
Iberoamerikanistika	PhD	4	cs	prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.	prof. Markéta Křížová, Ph.D.
Ibero-American Studies	PhD	4	en	prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.	prof. Markéta Křížová, Ph.D.
Iberoamerikanistika	PhD	3	cs	prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.	prof. Markéta Křížová, Ph.D.

Název SP	Typ SP	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SP	Návrh na jmenování garanta SP
----------	--------	------------------------	-------------	------------------------------	-------------------------------

Archeologie pravěku a středověku	Bc.	3	cs	doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D...	doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.
Archeologie pravěku a středověku	NMgr.	2	cs	doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.	doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D..
Archeologie pravěku a středověku	PhD.	4	cs	doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.	doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D..

9. Různé

Přílohy

Příloha č. 1

Cca v 10.15 hodin habilitační řízení pana **Mgr. Kamila Činátla, Ph.D.** pro obor **České dějiny**.

Komise:

Předseda:

prof. Milan Hlavačka, CSc., Ústav českých dějin FF UK.

Členové:

prof. PhDr. Dana Musilová, CSc., Historický ústav, FF Univerzita Hradec Králové,

prof. PhDr. Milena Bartlová CSc., Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze,

prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc., Ústav českých dějin FF UK, Katedra církevních dějin a literární historie KTF UK

a doc. Mgr. Jaroslav Šebek, PhD., Historický ústav AV ČR.

Oponenti:

prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc., Ústav českých dějin FF UK, Katedra církevních dějin a literární historie KTF UK,

doc. Radmila Slabáková- Švaříčková, Ph.D. Katedra historie UP Olomouc

a prof. PhDr. Dušan Škvarna, PhD., FF Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici.

Habilitační práce:

Naše české minulosti aneb jak vzpomínáme

Téma přednášky:

Školní dějepis v 21. století

Příloha č. 2

Jméno a příjmení s tituly: **Mgr. Kamil Činátl, Ph.D.**

Název habilitační přednášky: **Školní dějepis v 21. století**

Historie je dynamickou součástí naší současnosti. Řada trendů ukazuje, že ani zdaleka není zájem o dějiny na ústupu. Historická popkultura se dokáže prosadit na trhu. Vzniká množství knih a filmů s tematikou minulosti, prodávají se počítačové hry o minulosti. Různé politiky paměti využívají historii k utváření identit. Budují se nová muzea či pomníky. Dějiny patří ke konfliktním politickým tématům, která dokáží mobilizovat veřejnost. Jako roli má v tomto kontextu dějepis? Jako předmět založený na biflování dat a vyprávění národních příběhů může vyznít poněkud antikvárně a nepoužitelně. Exponovaná role historie ve veřejném prostoru však ukazuje, že historické vzdělávání potřebujeme. Jak by ale mělo vypadat?

Současný školní dějepis ovlivňuje řada trendů, které změnily kontext výuky. Internet nebyvalou měrou zpřístupnil informace a úměrně tomu narostla potřeba jejich kritického zhodnocení. Nové technologie přetvářejí způsoby komunikace a sociální vztahy. Historie je součástí politických identit, přičemž současná média dynamizují diskurz o minulosti. I v kontextu dějepisného vzdělávání můžeme hovořit o zcela „nové historické situaci“ (François Hartog), která výuku staví před zásadní výzvy a problémy. Novou situaci lze konkrétně ilustrovat na příkladu Wikipedie. Historické znalosti, na nichž tradiční dějepis stavěl, jsou pro většinu žáků dostupné několika kliknutími tady a teď. Wikipedie mění kontext výuky a staví dějepis před nové otázky: Proč se mám učit nazpaměť data, která jsou snadno dostupná? Co může dějepis nabídnout nad Wikipedií?

Nová situace generuje několik zásadních otázek, které představují klíčové výzvy pro současnou didaktiku dějpisu: V čem nový kontext ovlivnil historické myšlení dnešních mladých lidí? Jaké je jejich výchozí porozumění minulosti? Co může škola nabídnout nad rámec pasivní reprodukce faktografie? Jaké dovednosti má rozvíjet a jak? Rámcově jde o reakci didaktiky na výše dotčené změny a otázku po cílech historického vzdělávání v současnosti. Je žák, který si osvojil extenzivní faktografii, historicky gramotný?

K orientaci v složité situaci školního dějpisu využijí zkušenosti spojené s vývojem aplikace HistoryLab (www.historylab.cz), která funguje jako digitální dílna pro práci s prameny a snaží se tak v praxi podpořit zaměření kurikula na rozvoj dovedností. Od roku 2016 vedu tým, který s podporou TAČR a v širším konsorciu institucí vyvíjí HistoryLab. Aplikace je průběžně testována na školách a prošla zatěžkávací zkouškou v rámci distanční výuky během karantény. HistoryLab umožňuje vhled do školní praxe a do způsobů, jak žáci zacházejí s historií, neboť zachycuje jejich interakci s prameny při badatelsky zaměřené výuce. Realizační tým má v současnosti k dispozici přes 20.000 vyplněných výsledků práce, které lze využít k výzkumu historického myšlení mládeže, relevance vzdělávacích cílů a efektivity didaktických postupů.

HistoryLab funguje nejen jako učební pomůcka, ale též jako diagnostický nástroj, který dokumentuje stav historického myšlení žáků. Ukazuje historické myšlení zdola a umožňuje tak didaktické teorii průhledy do školní praxe. Data z provozu aplikace vedou k několika diagnostickým závěrům.

- 1) Cvičení v HistoryLabu stojí na badatelské otázce, kompozici pramenů, jež umožňuje její zodpovězení, a na digitálních nástrojích, které díky interaktivitě podporují analytickou práci. Výsledky žáků, dotazníková šetření i závěry učitelů z řízených diskuzí potvrzují, že badatelské pojetí a interaktivita zvyšují zájem o

předmět. I dosud pasivní žáci participují na výuce pojaté jako problém otevřený k řešení.

- 2) HistoryLab se zaměřuje na tvořivou práci s prameny, a umožňuje tak integraci přístupů formativního hodnocení do výuky (Karel Starý). Tradiční model evaluace je založen na reprodukci dějepisné látky: umí, kdo si pamatuje. HistoryLab diagnostikuje problémy na úrovni historického myšlení a umožňuje učitelům, aby určili úroveň žákovských dovedností a poskytl účinnou zpětnou vazbu.
- 3) Kurikulární reforma podpořila kompetenčně orientovanou výuku. Český dějepis má přesto v praxi potíže s rozvojem dovedností, ačkoliv existují praxi ověřené teoretické modely rozvoje historického myšlení (Stéphane Lévesque). HistoryLab nabízí propojení didaktické teorie a digitálních technologií. Postupný rozvoj konceptů historického myšlení se odráží v struktuře aplikace. HistoryLab vede žáky k tomu, aby si v digitálním prostředí krok po kroku osvojovali dovednosti. Závěry z provozu ukazují, že opakování ustálených postupů vede k rozvoji dovedností.

Díky propojení teorie a praxe může HistoryLab posloužit jako experimentální prostředí k zodpovězení otázek spojených s rolí dějepisu v 21. století, jako východisko k reakci na výzvy spojené s „novou historickou situací“.

Co provoz aplikace vypovídá o historickém myšlení dnešní mládeže?

Dokumentuje řadu problémů. Žáci tíhnou k pasivní reprodukci dat a nejsou schopni klást historii otázky. Nemají dostatečný odstup od informací, nedokáží je uspořádat a často je jen nekriticky reprodukuje. Nemají rozvinutou představu o historické změně a přenášejí na minulost prezentistické představy. Nejsou schopni aktualizovat a aplikovat znalosti v každodenní praxi.

Dějepis předávaný jako uzavřený soubor faktů určený k pasivní reprodukci rozvíjí historickou gramotnost jen omezeně. Wikipedii může přesáhnout, pokud se zaměří na rozvoj dovedností, jejichž vymezení však předpokládá promyšlenou aplikaci didaktické teorie do školní praxe. Cílem takto pojatého dějepisu může být vzdělání a výchova aktivního občana, který kriticky zachází s informacemi a reflektuje sdílené identity a funkce historie ve veřejném prostoru.

HARTOG François. Na cestě k nové historické situaci. *Slovo a smysl*, 2017, 14, 27, s. 238–250.

LÉVESQUE Stéphane, CLARK Penney. Historical Thinking: Definitions and Educational Applications. In: METZGER Scott Alan (ed.). *The Wiley international handbook of history teaching and learning*. New York: Wiley-Blackwell, 2018, s. 119-148.

STARÝ Karel, LAUFKOVÁ Veronika a kol. *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál, 2016.

Příloha č. 3:

Návrh tří profesorských přednášek: **doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.**

<p>Název přednášky A: Temporální struktura řeči</p> <p>Abstrakt: Čas jakožto jedna z dimenzí našeho světa je natolik evidentní, že je překvapivé, jaké problémy způsobil v nedávné minulosti lingvistice, přesněji řečeno fonologii. V první polovině minulého století totiž převažovala představa, že jazyk jakožto abstraktní systém znakových jednotek a pravidel je mimočasový, takže trvání jednotek v čase nemůže být distinktivním fonologickým rysem. V segmentální doméně to pak vedlo k nutnosti nahradit délku konceptem napjatosti, v suprasegmentální doméně bylo tempo buď ignorováno, nebo vytěsнено do tzv. paralingvistiky. Důsledky těchto omylů jsou pocítovány dodnes, jejich vliv ovšem postupně slábne, a to především vlivem disciplín a metodologií přicházejících zvenjšku (např. diskurzní a konverzační analýzy, řečového inženýrství nebo psycholingvistické fonetiky). Přednáška představí otázky systematického využití temporálních parametrů při komunikaci různých složek významu a podpoří názor, že čas do zvukového plánu jazyka patří. Mimo jazykový plán pak mohou stát otázky plynulosti komunikačního toku a percepčního úsilí v závislosti na temporální struktuře promluvy, případně otázky vnímané přirozenosti řeči a řečnické kompetence mluvčího. Zazní argument, že zkoumání těchto řečových jevů není společensky méně důležité než popis abstraktního „systému systémů“.</p>
<p>Název přednášky B: Obraz mluvčího v mysli posluchače</p> <p>Abstrakt: U jednotlivých propozic je obecně známa skutečnost, že nezáleží pouze na jejich lexikálním obsahu a syntaxi, ale také na způsobu, jakým byly proneseny. Méně už je tematizován příbuzný fakt, že způsob mluvy ovlivňuje představy, které si posluchač buduje o charakteru či mentálních schopnostech mluvčího při prvním setkání. Bádání v této oblasti byla dlouhou dobu značně ateoretická a metodologicky povrchní, výrazně zaměřená na atraktivitu osoby. V poslední době však přibývá rigorózních empirických studií, na jejichž výsledky je možno se spolehnout a systematicky navazovat. Fonetika, i jinak výrazně mezioborová oblast bádání, zde využívá jednak svého metodologicky propracovaného multidimenzionálního přístupu k analýze zvuku řeči, jednak novějších nástrojů z oblasti psychologie osobnosti, mezi něž patří např. i pětifaktorový model osobnosti s komponenty svědomitost, přívětivost, emoční stabilita (neurotičnost), otevřenost a dynamičnost. V případě pražského fonetického ústavu k dané oblasti výzkumu přistupuje ještě problematika cizineckého přízvuku vyžadující díky své snadné zpolitizovatelnosti značnou badatelskou disciplinovanost. Různé výzkumné postupy budou v přednášce představeny spolu s výsledky bádání našich i zahraničních pracovišť.</p>
<p>Název přednášky C: Prozodická fráze v češtině</p> <p>Abstrakt: Zájem o prozodické frázování v běžně mluvené řeči sahá hluboko do historie a i přesto, že se v současné době každoročně objevují desítky nových studií na toto téma, žádný z jazyků se nemůže pochlubit, že by měl problematiku v úplnosti popsánu. Je totiž složitá tím, že se v ní snoubí aspekt kognitivně psychologický s aspektem sémantickým, syntaktickým, neurofyziologickým, akustickým a snad i jiným. Hlubšímu pochopení problematiky kromě jiného brání také některé apriorní předpoklady, jejichž významnost je přeceňována. Je dáno tradicí evropské lingvistiky, že většina studií v této oblasti se věnuje především případům, v nichž frázování mění referenční (reprezentační) význam promluvy. To je okruh jevů atraktivní i pro laickou veřejnost. Výzkum posledních desetiletí se však postupně odpoutává od tzv. „laboratorní řeči“ a</p>

ukazuje, že v každodenní komunikaci převažují méně nápadné, ale neméně důležité jevy související s úspěšností jazykové interakce v širším slova smyslu. Přednáška kromě přehledu napříč celou šíří problematiky představí také příspěvek domácích pracovišť k jejímu řešení.

Příloha č. 4:

Návrh tří habilitačních přednášek: **Mgr. Martin Golec, Ph.D.**

Název přednášky A: Elity doby halštatské na Moravě

Abstrakt: Zájem o elity v prvním případě doby železné – v době halštatské (800–450 př. Kr.) – na Moravě je prvořadý. Monitorování jejich existence v rozsáhlé krajině o rozloze 22 350 km² poukazuje na jejich nerovnoměrné zastoupení. Na Brněnsku a Prostějovsku existují jejich dlouhodobé koncentrace – asi 90 % celkového počtu na studovaném území, zatímco na většině území je téměř nenajdeme. Tento fakt ovlivňuje základní model společnosti. Jde o společenské období stadia náčelnictví s výrazným hierarchickým stupněm vývoje. Tento parametr se promítá do základních archeologických pramenů – což jsou zejména hroby a pohřebiště, dále sídla a jiné zdroje jako depoty, svatyně, ad., některé považujeme za „identifikátory elit“. Při vhodném nastavení movitých a nemovitých identifikátorů, což jsou luxusní či importované předměty nebo stavby abnormální velikosti či neobvyklé podoby, můžeme elity studovat nejen na sledovaném území, ale v mnohem větším prostoru, zejména v regionech halštatské Evropy od východní Francie po Maďarsko, od polského Slezska po Slovinsko, ale i dále. Studium elit nám dovoluje vytvořit společenský model, jehož součástí je představení základních politických, vojenských, ekonomických a náboženských mechanismů. Tento směr výzkumu je nedílnou součástí studované epochy, a nelze jej pominout. Získaný model nám dovoluje rámcově rekonstruovat společnost, kupříkladu se také vyjádřit k tradičnímu pojmu archeologická kultura, což na Moravě v rozmezí 800–550 př. Kr. představují horákovská a platěnická skupina východohalštatské kultury a mezi léty 550–450 př. Kr. pozdní doba halštatská, kdy lokální uskupení vymizely. Zmíněný model nám umožňuje nastinit dynamiku centralizačních procesů, jejichž pochopení nám umožňuje pracovat se studovaným územím v rámci celé halštatské kultury.

Název přednášky B: Postpaleolitický výzkum jeskyní Moravského krasu

Abstrakt: Jeskyně Moravského krasu poskytují četné doklady po pobytech lidí v minulosti. Archeologický zájem zde spadá až ke kořenům archeologické vědy do 60. let 19. století. Známými se staly zejména paleolitické lokality jako je Kůlna s doklady po neandrtálcích nebo jeskyně Býčí skála a Pekárna pro své bohaté nálezy lovců a sběračů období Magdalénieniu. Jeskyně, jako velmi stabilní body obývané krajiny, umožňovaly po velmi dlouhý čas opětovné ukládání stop přítomnosti na stejných místech, čímž vznikaly různě mocné kumulace nálezů. Jeskyně se v zásadě velmi odlišují od jiných lokalit v otevřené krajině. Patrné je to zejména v postpaleolitické éře v období neolitických zemědělských kultur (od 6 tis. př. Kr.), dále ve středověku a novověku. Mají četná specifika, která vyvěrají z přírodního nastavení. Lidé v nich uskutečňují pestré činnosti. Nejčastěji je navštěvují, po paleolitu jen zřídka osídlují; dále v nich sbírají, těží suroviny a vyrábějí, pohřbívají mrtvé, ale také jeskyně zapojují do náboženských systémů jako obětiště nebo svatyně. Z hlediska vědy jsou jeskyně průsečíkem četných oborů a archeologie je jedna z nich. Metodickým přístupem je směr speleoarcheologický. Zahrnuje nejen znalosti archeologie se zájmem o kulturu, ale i speleologii, která postihuje unikátní přírodní složku. Jeskyně jsou zkoumány jako části krajinného systému se svým blízkým okolím a dálkovými spojnicemi se vzdálenějšími regiony. Z hlediska dlouhého času jsou „konzervami minulosti“, které hromadí informace. Výzkumným cílem se nedávno stala velká jeskyně Býčí skála, která mezi 19 periodami od paleolitu po současnost vydala doklady po 17 z nich. Velké jeskyně pravidelně poskytují časté doklady minulosti. Zcela mimo zájem archeologie zůstaly periody novověku, které však poskytují četné písemné, fotografické, mapové a jiné prameny. Takový přístup se pojí s porevoluční zvýšeným zájmem archeologie o doposud opomíjená témata. Cílí na výzkum míst rané industrializace, rozvíjí se archeologie války, zkoumají se bojiště, cesty, vodní plochy, horské oblasti, rozvíjí se experimentální archeologie, ad. Právě recentní periody nám přinášejí hojná data k tvorbě modelů o obecném využívání jeskyní – tj. praktických funkcí, což nám pomáhá v interpretaci starších period pravěku. Jeskyně jsou často místy multifunkčními, kde se funkce v čase kombinují, výrazně mění, ale i opakují. Ve zkoumané Býčí skále lze postupně uvést sídliště magdalénských lovců (15.–13. tis. př. Kr.),

unikátní centrální pohřebně-votivní svatyni doby halštatské z let 575–450 př. Kr., nově objevený romantický Vranovsko-křtinský lichtenštejnský areál (1796–1821) nebo místo válečné továrny z let 1944/1945.

Název přednášky C: Depozita doby halštatské na Moravě

Abstrakt: Archeologická pramenná základna doby halštatské na Moravě poskytuje vedle pramenů z hrobů, sídlišť, hradišť nebo jeskyní poměrně značné množství depozit, obecně známých jako depoty. Jejich počet v posledním desetiletí značně narostl a další přibývají. Celkem dnes známe 19 souborů a náleží do rozmezí 625–450 př. Kr. Výrazně napomáhají k tvorbě chronologie a celkově jde o jednu z hlavních komponent pro studium celé epochy. Jejich systematické monitorování přináší nové interpretační možnosti. Z pohledu složení je můžeme chápat jako multimateriálová depozita – obsahují předměty z bronzu, železa, jantaru, skla nebo perleti. Pestré je jejich složení z hlediska kategorií – bronzové nádoby, šperky, polotovary, ad. Některé z nich spadají mezi luxusní předměty, jde o bronzové nádoby, železné rožně nebo závěsné zařízení na kotel, značně jsou zastoupeny šperky, z nichž vynikají skládané opasky nebo rozsáhlé jantarové sety. Depozita jsou významným vědeckým rozcestníkem. Pomáhají sledovat vedle zmíněných problematik také otázky prostorové. Jejich původ monitorujeme v nížinách poblíž osídlených míst, ale také v zcela odlišných místech, jako jsou odlehle kopce a hory. Dalším okruhem jsou otázky sociální, luxusní předměty a importy nemohly být majetkem kohokoliv a jsou vázány na elity. S tímto problémem se pojí problematika hrobů, které nabízejí dvě rozdílné kulturní nastavení v horákovské a platěnické skupině. První z nich na svém území depoty vůbec nezná a obdobné předměty jsou pouze v hrobech. Druhá skupina naopak zcela vylučuje bohatství z hrobů a naopak je nacházíme pouze téměř výhradně v depotech. Výsledná interpretace tak metodicky závisí na celkovém monitorování všech hlavních pramenů. Depoty jsou nepostradatelnou částí celého systému. Zcela zásadní rozdíl zacházení s předměty u obou skupin leží v kulturním vzorci, které je v každém regionu unikátní. Jde o kombinaci starších tradic pozdní doby bronzové a progresivní halštaticizace, která nové epoše vévodí. Další otázky přináší pohled genderový, dominantní množství šperků v depotech díky znalostem o hrobech prokazatelně náleží ženám, jejich úlohu při deponování musíme diskutovat. Problematika deponování předmětů byla nedávno nově diskutována také jako součást centrální svatyně Habrůvka – „Býčí skála“. Zde je zachycená dílna na luxusní předměty specializované dílny, obdobně i v depotech se opakovaně nacházejí polotovary a odpady po výrobě. Moravské depozita je nutné s touto centrální lokalitou s neobvyklým zastoupením elit diskutovat jako krajinnou strukturu. Kulminace výskytu depozit také evidentně souvisí s centralizačními procesy halštatské společnosti.

Příloha č. 5:

Návrh tří habilitačních přednášek: **PhDr. Ivona Mišterová, Ph.D.**

Název přednášky A:

Český král Lear Vendelín Budil a jeho kulturní odkaz

Abstrakt:

Plzeňské divadlo má dlouhou a bohatou tradici, která sahá do poloviny osmnáctého století, a je spjata s řadou významných osobností českého divadla. Cílem přednášky je představit režijní, herecké a kulturní působení českého herce, režiséra a překladatele Vendelína Budila (1847–1928), který v roce 1902 stanul v čele nově zbudovaného plzeňského Městského divadla. Přednáška se opírá o výzkum dosud neprobádané převážně rukopisné pozůstalosti Vendelína Budila, deponované v Archivu Města Plzně.

Budilovou zásluhou získalo divadlo ucelenou koncepci rozvoje. V repertoáru divadla se alespoň zpočátku výrazně uplatnila činohra. Páteř činoherního repertoáru tvořila díla národní literatury starší i soudobé, avšak značný prostor byl vyhrazen Shakespearovi. Jen v prvních dvou sezónách uvedl Budil pět shakespearovských premiér. Budilovou zásluhou byla na českém jevišti poprvé inscenována tragédie *Antonius a Kleopatra* (1909). Významný divadelní počín představovalo také nastudování Shawova *Pekelníka* (1907) a *Živnosti paní Warrenové* (1908) v překladu Karla Muška.

Budilův herecký a režijní styl formovaný pod vlivem divadelních idejí devatenáctého století navazoval především na Josefa Jiřího Kolára a Ermeta Zacconiho. Budilovo precizní herectví, vycházející ze systematického studia role, bylo syntézou kolárovského romantismu

a realismu. Našlo uplatnění především v klasickém shakespearovském repertoáru, jehož vrcholem byl nepochybně *Král Lear*, který podle svědectví Eduarda Kohouta neměl na českém jevišti obdoby. Typickým znakem Budilových postav tragických i komických byla monumentálnost a patos. Publiku bylo Budilovo herecké podání blízké svojí přesvědčivostí, hutností a detailní povahokresbou.

Budilova snaha o kvalitní herectví a hodnotnou interpretaci autorů domácích i světových rezonovala s cílevědomým a systematickým budováním činoherního souboru. Budil osvědčil cit pro vyhledávání nových talentů, jimž vštěpoval zásady své herecké a režijní práce, pracovitost, důslednost a disciplínu. Mnozí Budilovi odchovanci našli uplatnění na významných pražských scénách, např. Miloš Nový, Václav Vydra a Otýlie Beníšková.

Název přednášky B:

Proměny angloamerického repertoáru na plzeňských scénách v průběhu druhé poloviny dvacátého století

Abstrakt:

Plzeňské divadlo a divadelnictví poutá pozornost již od doby svého vzniku. Přednáška se v tomto ohledu zaměří na vývoj plzeňského divadla od druhé poloviny dvacátého století po současnost, respektive na míru zastoupení angloamerického repertoáru v celkové programové skladbě a jeho tematickou specifičnost. Zmíněna bude rovněž

spojitost mezi nastudováními anglické a americké divadelní tvorby a dobovými společensko-politickými událostmi.

Analýza jednotlivých etap, jejichž vymezení koresponduje s působením šéfů činohry, čerpá z rozsáhlého pramenného materiálu, zejména dobového periodického tisku, divadelních periodik, divadelních žurnálů, almanachů a plakátů. Pozornost se soustředí, mimo jiné, na období Zdeňka Hofbauera (1948–1953), Luboše Pistoria (1953–1960), Jana Fišera (1963–1966), odchovance Jiřího Frejky, a Svatoslava Papeže (1966–1971), jehož nastudování nesla pečeť detailního psychologického výkladu.

Od doby svého vzniku bylo plzeňské divadlo pevně spjato se společenskou realitou. Na dobové události přirozeně reagovalo s různou intenzitou a v odlišných podobách. Ve zlomových obdobích národní historie, kdy dosavadní hodnoty podléhaly rozvratu, obracelo se k divákovi a stávalo se prostředkem vyjádření národního smýšlení a komunikační platformou v zápasu o uchování národní identity. Svůj společenský status, formovaný geografickými a etnografickými specifiky na pozadí celkového kulturně-historického vývoje, si plzeňské divadlo podrželo dodnes.

Název přednášky C:

Kdo se (ne)bojí Williama Shakespeara? Shakespearovské adaptace pro děti a mládež

Abstrakt:

Díla klasické literatury přitahují pozornost mnohých spisovatelů, editorů a adaptátorů. Shakespearovy hry a sonety přirozeně nejsou výjimkou. Dosud vznikla řada shakespearovských adaptací určených dětem a mládeži a rovněž množství odborných publikací zabývajících se procesem adaptace a jeho výstupy. Přednáška se v této souvislosti zaměří na koncept adaptace literárního díla do podoby vhodné pro recipienty mladšího a případně také staršího školního věku a přiblíží současné české a zvolené britské i americké shakespearovské adaptace určené dětem a mládeži.

S ohledem na díla české provenience bude přednáška věnována převyprávěným *Příběhům ze Shakespeara* z pera českého spisovatele, editora a scénaristy Vladimíra Hulpacha (1996, 1997) a dvanácti převyprávěným Shakespearovým hrám v historických souvislostech, které přetlumočila a ilustrovala česká výtvarnice a ilustrátorka Renáta Fučíková pod názvem *Shakespeare* (2016, 2017) jako první svazek edice Největší čeští dramatici. Zmíněna bude také úloha ilustrací, jež v případě Hulpachova převyprávění, doprovázeného ilustracemi českého malíře, grafika a ilustrátora Karla Tomana, i v případě ilustrací Renáty Fučíkové představují svébytnou dějovou linii a podněcují čtenářovu imaginaci.

Opominuty nebudou ani osobité zahraniční adaptace, zprostředkovávající esenci Shakespearových dramát v podobě textových zpráv, facebookových aktualizací, hashtagů, tweetů či výmluvných emotikonů, a počítačové hry, uvádějící uživatele do virtuálního Ilminsteru, Verony či světa zombie.